

at give een Lov for Kjøbstæderne og en anden Lov for Landet, idet han henviste til, at Forholdene paa Landet og i Kjøbstæderne ere væsentlig forskjellige. Sa, det kan man maasse sige i Almindelighed; men ser man nærmere til, vil man finde, at der er Kjøbstadkommuner, der grændse overordentlig nær til Landkommunerne, og at der omvendt er Landkommuner, der ganske have Karakteren af Kjøbstadkommuner; skal man give Love for hver især, bliver man dog nødt til enten at blive staaende ved en almindelig Betegnelse, der kan passe for Alle, eller at dele de to Klasser paany i større og mindre Kommuner, og da bliver Grændsen atter vanskelig. Jeg tror derfor, at man lige saa godt kan tage begge Dele under Et, saaledes som det er sket i Lovforslaget. Og det medfører, tror jeg, i alle Tilfælde visse Fordele. — Et af de væsentlige Punkter i Lovforslaget er de Forandringer, som foreslaas indførte med Hensyn til Læstet. Herom bemærkede et æret Medlem, at det var en vidtløftig Bestyrelse, der her indførtes, og at det vilde være høist ønskeligt, om man kunde komme til en Simplifikation af den. Jeg tror ikke, at denne Bemærkning er berettiget. Jeg vil tillade mig at minde om, hvorledes Skolevesenets Bestyrelse nu er for Diebliftet. Vi have Skolekommissionen, som varetager de lokale Interesser, vi have en Skoledirektion for hvert Provsti. (Berg: Vi have Sogneraadene!) Sa, de ere ikke Skolebestyrelser, dem kommer jeg til senere. Vi have altsaa en Skoledirektion for hvert Provsti, vi have en Amtsskoleldirektion for hver Skoleraadsreds, og vi have et Skoleraad til at varetage de økonomiske Interesser for hver Skoleraadsreds. Det er den Bestyrelse, vi nu have. Giver man nu noget Nytt her i det foreliggende Lovforslag? Sætter man noget Nytt til? Nei tværtimod! Systemet simplificeres netop i høi Grad. Skolekommissionerne blive staaende, men de nuværende Skoledirektioner for hvert Provsti slaas sammen til en Direktion for hver Skoleraadsreds, hvilke jo i Reglen falde sammen med hvert Amt, og Amtsskoleldirektionerne ophæves fuldstændig. Vi saae altsaa efter Lovforslaget Skolekommissionen som den lokale Bestyrelse, Skoledirektionen som Overbestyrelse for hvert Amt og Skoleraadene, som ere satte til at varetage de økonomiske Interesser. Dette løber parallelt med Kommunens økonomiske Bestyrelse, og jeg tror ikke, det er muligt at indføre nogen yderligere Simplifikation; der er, som sagt, allerede stor Simplifikation i, hvad Lovforslaget indeholder. — Hvad de kommunale Bestyrelser angaar, mente det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgreds (Berg) og et andet æret Medlem (Kruze), at Lovforslaget gif dem meget for nær. Denne Opfattelse fremspordes i Udtryk, der maatte bringe Enhver til at tro, at der ved Lovforslaget skete et stort Tilbagefald paa dette Omraade, og at man vilde betage de kommunale Autoriteter en Ret, som de

nu have. Dette er imidlertid en fuldstændig Misforstaaelse. De nuværende Regler om Skoleplanerne — det var jo i Forbindelse dermed, disse Udtalelser fremkom — findes i Anordningerne af 1814 for Landet § 3 og for Kjøbstæderne § 9. Hvis man vil tage en af disse Paragrafer for sig, vil man se, at Planen skal udarbejdes af Amtmand og Amtsprovst og indsendes til Kancelliets Approbation. Der er ikke Tale om, at nogen Kommunalbestyrelse har et Ord at sige i Sagen, og det have de i Virkeligheden heller ikke nu, uden for saa vidt Ministeriet finder det rigtig at spørge dem. Men i Lovforslaget er der givet de kommunale Bestyrelser en lovhjemlet Ret til at blive hørte i den Anledning. Altsaa maa jeg bede bemærket, at her ikke er nogen Jøite til Klage over, at man gaar de kommunale Bestyrelser for nær. Tværtimod! Man yder dem en Udgang til Deltagelse i Forhandling om Skoleplanen, hvilken de ikke nu have Lovhjemmel for. — Meget hyppigt hører man Udtalelser angaaende Anordningerne af 1814, der stemple dem som Lovangst, som indførende den strengeste Tugt, den dødeste Udenablæsning o. s. v. Jeg kan ikke lade være at udtale herom, at man i Sandhed gjør de omtalte Anordninger af 1814 stor Uret. Den, der vil læse dem opmærksomt igjennem, skal indrømme mig Sandheden af, at der er vernet om Børnene med stor Omhu og Kjærlighed, at det er paalagt og idelig gjentaget, at Lærerne skulle søge at gaa temmelig frem lige overfor Børnene, føre dem med Omhu til at forstaa Begyndelsen og kun føre dem videre, naar de forstaa den, og saa fremdeles. Altsaa, siger jeg: den, der tager disse Anordninger for sig, skal komme til at saa, at, er der Lovangst, streng Tugt o. s. v. i Skolen, er det ikke, fordi det er foreskrevet i Anordningerne af 1814, og er der død Udenablæsning i Skolen, er det heller ikke, fordi det er foreskrevet i Anordningerne af 1814. Men vil jeg da dermed benegte, at der har været en Udenablæsning, som har været høist sørgelig og nedtrykkende for Børnene? Nei! jeg vil ikke negte, at der kan være givet en streng Lovangst og en streng Tugt mod Børnene. Jeg vil ikke benegte det, og jeg kan ikke benegte det; jeg har selv gaaet i Skole, derfor hverken kan eller vil jeg benegte det. Men jeg vil gjøre opmærksom paa, at, selv om de gode Hensigter, der aabenbart træde frem i Anordningerne af 1814, ikke strax have kunnet naas, er det dog Uret at give disse Anordninger Skylden derfor. Nei, man manglede dengang i høi Grad dygtige Lærere, Lærere med Sands for, hvad en Undervisning virkelig krævede, og man manglede Læremateriale i meget høi Grad og manglede meget ofte hos Forældrene Sands for Undervisningens Goder. Alt dette har ført med sig, at Skoleundervisningen langt fra er bleven saa frugtbringende, som man kunde ønske; men vi ere paa